

Breda 22 juni 2021

Aan: College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Etten-Leur
Postbus 10.100
4870 GA te Etten-Leur.

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbeschikking van WP Hoge Zijpolder

Geachte college,

Natuurplein de Baronie is een federatie van natuurverenigingen, bestaande uit IVN Mark&Donge, KNNV Breda, Markkant, Imkerverband, Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen, Natuurvereniging Mark en Leij en West Brabantse Vogelwerkgroep. Deze federatie heeft als doel het behouden en bevorderen van de natuur en leefomgeving en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Met deze brief geven wij u onze zienswijze over de ontwerpbeschikking met betrekking tot WP Hoge Zijpolder.

Naar onze mening is deze windmolen niet nodig voor het behalen van de regionale energiedoelstelling en hoort deze windmolen ook niet op deze plaats, op minder dan 200 m van de grens van het Natuurnetwerk Brabant-gebied Noordrand Midden, vanwege de natuurwaarden daar.

In deze zienswijze geven we onze argumenten hiervoor.

1. De noodzaak voor aanleg van een windpark van één windmolen

In de contourennotitie voor de RES West-Brabant is per gemeente aangegeven wat de opgave is voor zonneparken voor 2030. Uitgangspunt hierbij is dat de capaciteit voor zonnepanelen op daken zoveel mogelijk benut wordt en als deze niet toereikend is er aanvullend wind-/zonneparken in het buitengebied aangelegd worden. Recentelijke aangenomen motie in de Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant geeft aan dat vergunningen voor zonneparken tegenhouden moeten worden totdat vaststaat dat er in de buurt geen daken zijn waar die panelen op gelegd kunnen worden. En daarbij is meegenomen dat er sowieso een inventarisatie gemaakt moet worden van plannen voor zonneparken op daken en die moeten dan voorrang krijgen boven zonneparken op land.

De Kamer heeft daarom op 28 mei 2019 een motie aangenomen, waarin zij de regering vraagt om nieuwe zonneparken te toetsen aan de op handen zijnde “zonneladder” of een vergelijkbaar afwegingskader. Daarnaast moest de regering uiterlijk op 1 juli 2019 aangeven hoe de zonneladder wordt ingepast in de Regionale Energie Strategie (“RES”). De kamer maakt zich zorgen over de snelle opmars van zonneparken, omdat deze ertoe kunnen leiden dat landbouwgrond verdwijnt en deze negatieve gevolgen kunnen hebben voor kwetsbare natuur en bodemleven.

In de concept-RES van 20-04-2020, vastgesteld op in de gemeenteraad op 18 mei 2020 wordt de windmolen Hoge Zijpolder nog niet vermeld. Voor Etten-Leur is daar aangegeven: 102 GWh aan bestaande plannen en 28 GWh aan nieuwe plannen voor zon op dak. Dat is de vermelde bijdrage van EL aan de totale wind- en zonopgave in de regio, inclusief de regionale overprogrammering van 300 GWh.

In de RES1.0 van 21 januari 2021 staat de optie voor deze windmolen wel aangegeven.

Voor Etten-Leur is daar aangegeven: 105 GWh aan bestaande plannen, 27 GWh aan nieuwe plannen voor zon op dak en 18 GWh aan extra windpark.

Verder staat in de toelichting op de RES1.0: "Het totaal aan opwekprojecten voor wind en zon komt nu op 2,4 TWh (dit was 2,3 TWh). Het bod blijft 2,0 TWh. Dit betekent dat er nu 0,4 TWh (400 GWh) aan overprogrammering is. De belangrijkste wijzigingen in projecten staan in bijlage 2 van de RES 1.0."

Deze molen is voor de RES1.0 overcapaciteit. Ook bij de behandeling van de RES1.0 in de raad kwam naar voren dat deze molen niet nodig is om de doelstelling tot 2030 te halen.

Daardoor is er wel een mogelijkheid voor minder dwingende keuze voor zon op dak zodat het risico bestaat dat het ten koste gaat van de inspanning die geleverd gaat worden voor zon op dak.

In de gemeente Etten-Leur zijn vele daken van bedrijfspanden en particulieren nog niet benut voor zonnepanelen. Volgens een overzichtsrapport, dat in opdracht van de Provincie Noord Brabant in 2019 (met peildatum 2017) is opgesteld door het bedrijf Karto, is er in Etten-Leur 1799486 m² (=180 ha) gunstig gelegen oppervlak op daken beschikbaar met een totale energie van meer dan 117 GWh/jaar (gebaseerd op zonnepanelen van 300 Wp en dat is laag met de huidige generatie panelen). De opdracht om 27 GWh te realiseren door zon op dak is dus slechts 23 % van de geraamde potentie in 2017.

We concluderen dat deze windmolen niet nodig is voor het behalen van de doelstelling uit de RES 1.0.

2. Een windpark van één windmolen of een uitbreiding van een bestaand windpark.

De nieuwe windturbine wordt enerzijds gepresenteerd als een windturbine die visueel deel uitmaakt van het bestaande windpark Groenedijk II en wordt anderzijds gepresenteerd als een aparte windturbine.

We kunnen deze redenering niet volgen. Het is óf een windturbine die samen met de overige van het windpark Groenedijk II een windpark vormt omdat het daarmee een onlosmakelijke samenhang heeft, óf het is een apart project van een windpark bestaande uit één windmolen.

In het eerste geval moet de samenhang blijken bij technische, organisatorische en/of functionele bindingen. Er is dan ook een M.E.R-procedure nodig omdat de omvang van dit park groter is dan 15 MW, waarbij de invloed samen met de al vergunde molens onderzoek moet worden. Dit moet gebeuren voordat er een vergunning wordt verleend.

Maar de samenhangende bindingen ontbreken kennelijk. In de toelichting staat:

"Hoewel de beoogde turbine in lijn staat met de drie bestaande turbines, op gelijke afstand van elkaar, betreft de plaatsing van de nieuwe turbine een solitaire windturbine om de volgende redenen:

- De initiatiefnemer is een andere entiteit dan de eigenaar van de bestaande windturbines. Het betreft dus geen wijziging van de bestaande vergunning voor windpark Groene Dijk II;
- De nieuw geplande windturbine zal gebruikmaken van een andere netaansluiting;
- Windpark Groene Dijk II is reeds vergund en gerealiseerd. Deze ruimtelijke onderbouwing ziet dus alleen op de plaatsing van één windturbine, maar is onderzocht in samenhang met de reeds gerealiseerde windturbines."

Daaraan kunnen we nog toevoegen dat:

- a) er sprake is van een grote afwijking m.b.t. het formaat van de windturbine- de beoogde molen wordt maximaal 45 m hoger dan de drie bestaande aan de Groene dijk – en
- b) de windmolen niet op één lijn met de drie windmolens van WP Groenedijk II ligt, maar er een hoek mee maakt.

Ook wordt niet één Nbw-vergunning verleend voor het totale windpark van 4 windturbines.

We constateren dat er sprake is van een nieuw project, een windpark bestaande uit één windturbine. Dit is in strijd met de provinciale verordening, die geen ontwikkeling van een solitaire windturbine toestaat, en met het beleid van de gemeente Etten-Leur om geen nieuwe windparken toe te staan. In de 60% Omgevingsvisie staat (maart 2020):

“De opwek van duurzame elektriciteit via grootschalige installaties is vooral een regionale opgave. Etten-Leur levert daaraan nu al een relevante bijdrage met drie windmolenparken in het grootschaligere kleigebied aan de noordzijde van de gemeente. Dat gebied wordt voor onze gemeente het meest passend geacht voor windenergie. Mede afhankelijk van regionale afspraken kan capaciteitsopshaling (meer vermogen per windturbine) of, mits nog passend in het gebied, incidenteel wellicht een beperkte uitbreiding (meer windturbines per opstelling) van de bestaande windmolenparken aan de orde zijn om de energieoogst te vergroten. De eerste capaciteitsopshaling heeft al plaatsgevonden (langs de Groene Dijk II). Nieuwe windparken bij de bestaande zijn niet wenselijk.”.

Zoals we hieronder zullen aangeven is ook een ‘beperkte uitbreiding’ hier niet passend.

3. Geen windturbine op deze plek

We vinden de locatie van de windmolen niet juist vanwege:

- het bevindt zich op slechts 200 m van de grens van het NNB Noordrand Midden;
- de natuurwaarden worden aangetast;
- het heeft negatieve landschappelijke invloed.

- Het beoogde WP Hoge Zijpolder is gesitueerd op 180 m van de grens van een onderdeel van het NNB. Het betreft de natte natuurschap Noordrand-Midden, i.h.b. Kelsdonk/Zwermlaken. De Groenedijk en de Leurse Haven zijn ook Ecologische Verbindingszones. Met veel moeite wordt dit fundamentele aspect van de beoogde locatie van de windturbine genegeerd of geminimaliseerd in de onderbouwing. In de toelichting wordt de locatie zelfs geschikt genoemd, wat we bestrijden. Voor het NNB geldt een ‘nee-tenzij’ principe. Er zijn genoeg alternatieven voorhanden om aan de noodzaak van de energieopwekking te voldoen.

Noordrand Midden is een onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant.

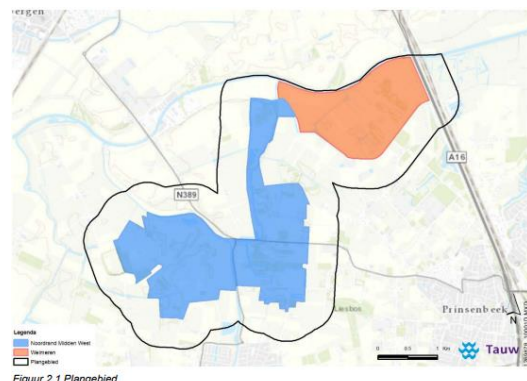
Voor het hele gebied Noordrand Midden is een nieuwe start gemaakt voor de natuurontwikkeling. Het gebied, dat één van de zogenoemde natte natuurschappen in Brabant is, heeft nu prioriteit. In 2018 tekenden de provincie Brabant, Waterschap Brabantse Delta en Staatsbosbeheer een samenwerkingsovereenkomst om een nieuwe start te maken met de natuurontwikkeling. In de ontwikkelingsplannen wordt het gebied Kelsdonk aangeduid als cultuurhistorisch slagenlandschap van natte graslanden met sloten, bossen en natuurakkers.

Het te ontwikkelen gebied bestaat uit deelgebied Weimeren en deelgebied Noordrand Midden West (daaronder vallen delen van de Zwartenbergse polder, Strijpen, De Berk en Kelsdonk/Zwermlaken).

Nevenstaande figuur geeft de begrenzing van het plangebied.

In een zone van 500 meter rondom het plangebied wordt de interactie met het omliggende gebied in bescherming genomen. Om deze reden maakt deze zone eveneens onderdeel uit van het plangebied. (Bron: NRD Natuurrealisatie Noordrand Midden, 12 juni 2019.)

De beoogde molen valt binnen de 500 m beschermingszone van Noordrand Midden.

Figuur 2.1 Plangebied

Deze 500 m wordt ook genoemd in de brief van de Brabantse Milieufederatie, Brabants Landschap en Vereniging Natuurmonumenten aan de Provinciale Staten (Tilburg, 25 mei 2021). Zij pleiten ervoor duidelijke en transparante richtlijnen te hanteren voor windlocaties:

- uitsluiten van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) voor zon- en windenergie, ook langs infrastructuur;
- minimale afstand van 500 meter vast te stellen tussen de grens van het NNB en windturbines;
- minimale afstand van 1.200 meter vast te stellen tussen weidevogelkerngebieden en windturbines.

In dit verband wordt ook verwezen naar de voorschriften van de Duitse Länderarbeits-gemeinschaft der Vogelschutzwarten LAG VSW (<https://tethys.pnnl.gov/sites/default/files/publications/Lagvsw-2015.pdf>) en die zijn overgenomen in het rapport van Wageningen Universiteit 'Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland', paragraaf 10.1.1. pagina 96 en verder (<https://edepot.wur.nl/449804>).

In Duitsland wordt zelfs een minimale afstand van tienmaal de turbinehoogte aanbevolen.

De beoogde windturbine ligt op 180 m van de grens van het NNB en voldoet dus niet aan bovengenoemde richtlijn

○ **Geluid**

Geluidscontouren: De 47 dB Lden contour van de beoogde turbine afzonderlijk en voor de cumulatieve situatie valt voor een deel in het natuurgebied Kelsdonk, ook na mitigatie.

Dat is niet toegestaan. De beschrijving van de noodzakelijke compensatie ontbreekt.

We delen de conclusie uit het akoestisch onderzoek dan ook niet.

○ **Slagschaduw**

Beoordeling van de invloed van slagschaduw op het natuurgebied Kelsdonk ontbreekt. Er worden ook geen mitigerende maatregelen genoemd in dit verband.

○ **Ecologie / Natuurtoets – bijlage C**

De natuurtoets is gekleurd. Er worden veel en uitgebreid data aangehaald en onderzoeken vermeld, vooral heel uitgebreid naar Natura2000. Dit zijn dezelfde onderdelen die ook in andere natuurtoetsen van windmolens in de regio voorkomen. De invloed echter op het Natuurnetwerk Brabant (NNB)-Kelsdonk wordt vaak gemarginaliseerd of genegeerd. Daardoor is het moeilijk om door de bomen het bos te zien.

Zo staat vermeld (pagina 32 van de onderbouwing): *“NNN/NNB: De geplande windturbine staat buiten het Natuurnetwerk Brabant en er is eveneens geen sprake van overdraai. De aanleg en het gebruik van de windturbine Hoge Zijpolder leidt met zekerheid ook niet tot aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.*

Op circa 150 m ten zuiden van de planlocatie liggen wel onderdelen van het Natuurnetwerk Brabant. Deze delen hebben als beheertype ‘Beek en bron’, ‘Kruiden- en faunairijk grasland’, ‘Zoete plas’ en ‘Hoog- en laagveenbos’. Met uitzondering van het laatste beheertype betreffen de doelsoorten uitsluitend, planten, vissen en libellen.”

Dit is wel een typische, eenzijdige en onjuiste conclusie. Het gaat om de soorten die er daadwerkelijk voorkomen. In de periode 2020/2021 zijn op waarneming.nl de waarnemingen van 112 verschillende soorten vogels vermeld (zie bijlage), waaronder grutto, kempshaan, Kievit, kluut, watersnip, wulp, bruine kiekendief, havik, rode en zwarte wouw, etc. De provincie Noord-Brabant vermeld bij Kruiden- en faunairijk grasland: *“Het type is o.a. van belang voor vlinders en andere insecten, vogels en kleine zoogdieren”* en Vogelbescherming Nederland vermeld in een factsheet over beheer: *“NB. Kruidenrijk grasland – zeker met een hoog waterpeil - is voor alle weidevogels*

geschikt. Het is belangrijk voor grutto's, scholeksters, tureluurs en kieviten als broedgebied. De pullen maken er ook dankbaar gebruik van, maar zij komen ook graag op kale, slijkkige waterkanten, zoals langs sloten en plas-drasplekken."

Ontkennen dat vogels, w.o. weide- en watervogels, een belangrijke factor zijn in de omringende NNB en in het bijzonder in het NNB-Kelsdonk is daarmee onjuist en geeft geen vertrouwen in de onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau.

Verder zullen juist door de verdere natuurontwikkeling van Kelsdonk als onderdeel van Noordrand Midden de natuurwaarden toenemen.

In de natuurtoets wordt als plangebied genoemd het gebied omsloten door de Mark aan de noordkant, Leurse Haven aan west- en zuidkant en Zevenbergseweg aan de oostkant.

De natuurwaarden van dit 'plangebied' worden beargumenteerd in relatie tot de beoogde plannen voor de molen. De beoogde windmolen wordt echter geplaatst in het uiterste zuiden van dit gebied. Er ontbreekt een grondige studie naar de effecten op het NNB-Noordrand-Midden.

- De bewering dat met zekerheid geen aantasting van de natuurwaarden van het NNB zal optreden gaat ook voorbij aan de wetenschappelijke onderzoeken die de invloed van windmolens welzeker onderschrijven. Bijvoorbeeld, in het rapport van Schippers ea *'Mortality limits used in wind energy impact assessment underestimate impacts of wind farms on bird populations'* van Wageningen Environmental Research, wordt aangegeven dat de impact van windturbines op vogelsterfte vaak wordt onderschat.
- In tegenstelling tot wat in de natuurtoets wordt beweerd heeft de grootte van de windmolen invloed op de sterfte van vogels en vleermuizen. Thaxter et al. (2017) hebben een systematisch literatuuronderzoek uitgevoerd naar aanvaringen tussen vogels en het vermogen en type windturbine. De gemiddelde aantallen aanvaringen namen toe met een grotere windturbinecapaciteit; grotere windturbines eisen significant meer slachtoffers.
- De invloed van windmolens betreft ook de negatieve invloed van de habitatkwaliteit en vervolgens vermijdingsgedrag waardoor de leefomgeving effectief afneemt.
- We missen een onderzoek door middel van forecasting naar de cumulatieve effecten van de diverse windprojecten op natuurwaarden in het NNB, in samenhang met bestaand gebruik en de voorziene toekomstige ontwikkelingen in deze gebieden.
- Bij vergunning voor de exploitatie van WP Groenedijk II is een onderzoek naar sterfte onder vogels en vleermuizen afgesproken. Dit onderzoek heeft een looptijd van 3 jaar en is nog niet afgesloten. Het is bezwaarlijk dat alweer sprake is van een nieuwe windmolen voordat de resultaten van dit onderzoek gevalideerd en geverifieerd zijn.
- De invloed van de windmolens aan de Groene Dijk op vleermuizen is nog onderbelicht. Er zijn in het lopende onderzoek ook zeker veel slachtoffers onder vleermuizen gevonden. De natuurtoets geeft op geen enkele wijze voldoende inzicht in en uitsluiting van grote hoeveelheden slachtoffers onder vleermuizen die de bomenrij op de dijk gebruiken als vlieg- en foerageerroute. Een gedetailleerd onderzoek naar het voorkomen van en gebruik van gebied en vliegroutes door vleermuizen ontbreekt.

Uit het natuurrapport: "Sinds medio 2020 wordt onderzoek gedaan naar slachtoffers van vogels en vleermuizen plaats in het bestaande windpark Groene Dijk. Tussentijds beschikbare resultaten zullen mede worden gebruikt in de voorspelling van het aantal aanvaringsslachtoffers van vogels en vleermuizen van de vierde windturbine. Er wordt geen nieuw veldonderzoek naar gebiedsgebruik van vleermuizen verricht, anders dan een eenmalig veldbezoek naar het voorkomen van beschermde soorten. Het bestaande veldonderzoek naar vleermuizen is actueel genoeg om gebruikt te worden en heeft mede plaatsgevonden in het plangebied van de vierde turbinelocatie."

Natuurgegevens zijn in de regel echter slechts tot 3 jaren geldig. Mede door de herontwikkeling van Noordrand Midden kan de situatie veranderd zijn of anders gaan worden.

Het onderzoek in 2018 heeft plaatsvonden in de bovenste driekwart van het plangebied, dus niet in de directe omgeving van de beoogde locatie en ook niet in het NNB ten zuiden daarvan.

Er is ook geen onderzoek gedaan naar het feit of het hier vliegroutes zijn of een leefgebied.

Ook: *“Gelet op het feit dat het slechts om één turbine gaat gaan wij ervan uit dat de gunstige staat van instandhouding van betreffende soorten niet in het geding zal komen en dat een ontheffing kan worden verleend.”*

Waarom deze veronderstelling? Waarom wordt hier al niet gewezen naar resultaten van het lopende onderzoek bij Wp Groenedijk II?

Uit de literatuur blijkt verder dat het nog verre van duidelijk is in hoeverre gevonden dode exemplaren een goed beeld vormen van de sterfte onder de populatie en van het vermijdingsgedrag.

Een contra-expertise is hier nodig.

- De natuurtoets bespreekt de effecten op de omliggende Natura 2000-gebieden maar, zoals al eerder aangegeven, worden door het ontbreken van een goede natuurstudie de effecten op het NNB-Noordrand Midden en in het bijzonder op het gebied Kelsdonk niet genoemd of zijn de effecten onderbelicht, vooral voor watervogels, weidevogels en roofvogels.
Het gaat dan niet alleen om slachtoffers door een aanvaring, maar ook om vermijdingsgedrag en barrièrewerking. Vermijdingsgedrag heeft door de beoogde ligging van de molen een directe invloed op het leefgebied in Kelsdonk.

Voor de beschrijving van de effecten wordt vaak verwezen naar het ‘plangebied’, een agrarisch gebied, en wordt verzuimd te verwijzen naar het NNB, dat dichtbij ligt.

Zo worden de effecten op roofvogels die broeden en foerageren in Kelsdonk, zoals de bruine kiekendief, niet vermeld.

De natuurtoets dient uitgevoerd te worden naar het ‘effectgebied’.

- Met betrekking tot broedende buizerds wordt vermeld:
“Om te voorkomen dat verstoring plaatsvindt van broedende vogels dient rekening te worden gehouden met een verstoringafstand. Het ongestoord laten van voldoende ruimte rondom actieve nesten gedurende het broedseizoen is hier van belang. De vier nesten (in aanbouw, maart 2021) zijn gelegen binnen 200m van de beoogde windturbine. De verstoringafstand van een broedende buizerd bedraagt 75 m bij de meeste activiteiten die onder ruimtelijke inrichting of ontwikkeling vallen (RVO 2017). De afstand van de geplande windturbine tot dit jaarrond beschermde nest is >75 m. Hierdoor kan worden uitgesloten dat de geplande windturbines een verstoring effect hebben op alle voornoemde nesten.”
Dit is een onjuiste conclusie. De RVO-regel spreekt over een minimale afstand. En een windmolen is niet te vergelijken met een gebouw. Als op 150 m van een buizerdnest een windmolen draait met een diameter van 170 m dan is er toch zeker sprake van verstoring. Beweren dat verstoring uitgesloten is, is incorrect.
- Samenvattend: We vinden het natuuronderzoek niet voldoende onderbouwd. Essentiële onderdelen ontbreken. We onderschrijven de conclusie in de natuurtoets niet, dat *“Er zal geen sprake zijn van wezenlijke verstoring en/of aantasting van het NNB in de omgeving. Negatieve effecten op het Natuurnetwerk Brabant zijn uitgesloten.”* omdat deze effecten onvoldoende tot niet zijn onderzocht en het bewijs daarvoor niet wordt geleverd.
Gezien het ontbreken van goede kennis door onderzoek en vanwege het risico op negatieve effecten op het NNB vinden we dat deze windmolen niet op deze plek gebouwd dient te worden.

○ **Landschap**

Ook landschappelijk is er veel af te dingen op de komst van een molen van dit formaat op deze plek. De windmolen heeft hier een grote impact.

In zowel het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Etten-Leur als de door dezelfde gemeente opgezette StructuurvisiePlus 2020 is beschreven dat met name de openheid van het landschap in het noordelijk deel van Etten-Leur uitermate waardevolle karakteristiek is. "Het overwegend open landschap is gestructureerd door de waterlopen met dijken en bomenrijen daarlangs. In de open ruimte liggen erfbeplantingen als zelfstandige, compacte puntelementen." De windmolens zijn al sterk aanwezig in het landschap. Deze windmolen voegt er een extra negatieve landschappelijk component aan toe door de locatie en de grootte.

Wandelen door Kelsdonk, het gebied ten zuiden ervan, kan nu nog met relatief beperkte landschappelijke hinder van de bestaande windmolens. Na plaatsing van deze windmolen met as-hoogte van 140 m en een tiphoogte van 200/225 m op minder dan 200 m van de grens van Kelsdonk is dat geheel anders. Laten we het stukje gebied dat nog rest een beetje koesteren.

Nog een opmerking over de visualisaties: Deze visualisaties (bijlage E) zijn opgesteld vanuit een aantal kijkpunten. De foto's vanuit die kijkpunten zijn gemaakt met een groothoeklens. Dat vertekent het beeld en laat de invloed op het landschap kleiner lijken dan dat het werkelijk het geval is.

De kijkhoek van het oog is 50 mm_equivalent. Dat bepaalt de onderlinge verhouding van de voorwerpen die je ziet in het landschap, de invloed die het visueel heeft en het perspectief.

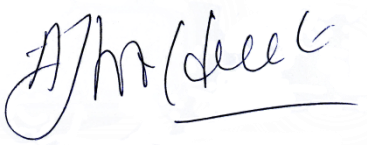
In bijlage 2 hebben we vanuit de kijkpunten 2 en 5 het visuele effect van de windmolen weergegeven, zoals de mens dit ervaart.

Bijgevoegd twee bijlagen:

- Bijlage 1 - Vogelwaarnemingen in Kelsdonk gemeld in 'waarneming.nl' in de periode 1 januari 2020 – 2 juni 2021
- Bijlage 2 – Correctie visualisaties

Namens Natuurplein de Baronie,

Voorzitter

A.J. Woolderink

secretaris

G.P. van de Haar

Bijlage 1 – Vogelwaarnemingen in Kelsdonk gemeld in ‘waarneming.nl’ in de periode

1 januari 2020 – 2 juni 2021

Gevonden: 112 soorten, 2 ondersoorten

Soort	Naam	Aantal							
1.	Aalscholver	7	40.	Huismus	2	77.	Scholekster	45	
2.	Beflijster	7	41.	Huiszwaluw	23	78.	Sijs	3	
3.	Bergeend	21	42.	Ijsvogel	1	79.	Slechtvalk	2	
4.	Blauwborst	52	43.	Kemphaan	3	80.	Slobeend	2	
5.	Blauwe Kiekendief	9	44.	Kievit	96	81.	Smelleken	1	
6.	Blauwe Reiger	40	45.	Kleine Karekiet	7	82.	Smient	3	
7.	Boerenzwaluw	26	46.	Kl. Mantelmeeuw	3	83.	Sperwer	13	
8.	Bontbekplevier	1	47.	Kleine Plevier	4	84.	Spotvogel	3	
9.	Bonte Strandloper	3	48.	Kluut	5	85.	Spreeuw	7	
10.	Bonte Vliegenvanger	2	49.	Kneu	12	86.	Sprinkhaanzanger	16	
11.	Boomkruiper	4	50.	Knobbelzwaan	11	87.	Staartmees	7	
12.	Boompieper	1	51.	Koekoek	33	88.	Steenuil	3	
13.	Boomvalk	1	52.	Kokmeeuw	3	89.	Stormmeeuw	7	
14.	Bosrietzanger	2	53.	Kolgans	8	90.	Tapuit	9	
15.	Bruine Kiekendief	29	54.	Koolmees	9	91.	Tijftjaf	61	
16.	Buizerd	70	55.	Koperwiek	2	92.	Torenvalk	63	
17.	Cetti's Zanger	3	56.	Krakeend	13	93.	Tuinfluit	2	
18.	Draaihals	2	57.	Kramsvogel	14	94.	Tureluur	6	
19.	Ekster	6	58.	Lepelaar	14	95.	Turkse Tortel	2	
20.	Fitis	14	59.	Meerkoet	7	96.	Veldleeuwerik	7	
21.	Fuut	2	60.	Merel	4	97.	Vink	22	
22.	Gaai	6	61.	Nachtegaal	19	98.	Waterhoen	1	
23.	Gekr. Roodstaart	2	62.	Oeverloper	1	99.	Waterpieper	3	
24.	Gele Kwikstaart	2	63.	Ooievaar	1	100.	Watersnip	2	
25.	Gierzwaluw	5	64.	Paapje	1	101.	Wilde Eend	13	
26.	Grasmus	15	65.	Pijlstaart	5	102.	Winterkoning	19	
27.	Graspieper	19	66.	Pimpelmees	10	103.	Wintertaling	3	
28.	Grauwe Gans	26	67.	Purperreiger	1	104.	Witgat	9	
29.	Groene Specht	5	68.	Putter	23	105.	Witte Kwikstaart	22	
30.	Groenling	12	69.	Regenwulp	5	106.	Wulp	19	
31.	Groenpootruiter	6	70.	Rietgors	41	107.	Zanglijster	5	
32.	Grote Bonte Specht	14	71.	Rietzanger	34	108.	Zeearend	1	
33.	Grote Gele Kwikstaart	1	72.	Ringmus	10	109.	Zilvermeeuw	9	
34.	Grote Zilverreiger	54	73.	Rode Wouw	3	110.	Zwarte Kraai	18	
35.	Grutto	12	74.	Roek	1	111.	Zwarte Wouw	1	
36.	Havik	9	75.	Roodborst	11	112.	Zwartkop	25	
37.	Heggenmus	2	76.	Roodborsttapuit	100				
38.	Holenduif	6					Ondersoort		
39.	Houtduif	11					1. Zwarte Kraai		
							ssp corone	1	
							2. Witsterblauwborst	3	

Bijlage 2: Correctie visualisaties

